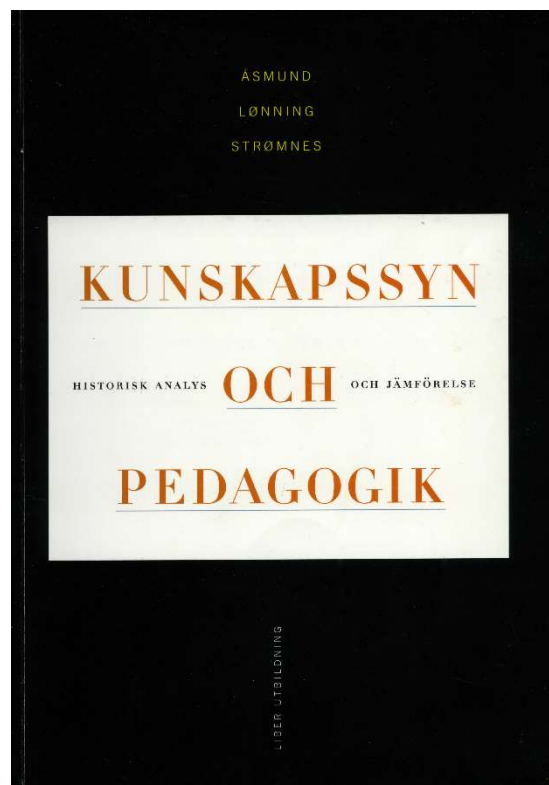

Faksimil, endast framsida & framvagn

Åsmund Lønning Strømnes, *Kunskapssyn och pedagogik. En historisk analys och jämförelse*, Liber Utbildning, Stockholm 1995, 250 p.

Inledningen av Donald Broady, "Normer och kritik, nutid och dåtid. Inledning till den svenska utgåvan", pp. IX–XIII, är arkiverad separat.

ÅSMUND LØNNING STRØMNES

Kunskapssyn och pedagogik

EN HISTORISK ANALYS OCH JÄMFÖRELSE

ÖVERSÄTTNING

Lillemor Jonsson
och Anders Jonsson

LIBER UTBILDNING

ISBN 91-634-1250-0

© Åsmund Lønning Strømnes och Tapir Forlag, 1993

© den svenska översättningen: Liber Utbildning AB, 1995

Originalalets titel: Kunnskapssyn og pedagogikk

Redaktör Annika Salomon

Omslag och typografi Patrik Sundström

Första upplagan

I

Printed in Sweden by

Gummessons Tryckeri AB, 1995

KOPIERINGSFÖRBUD

Detta verk är skyddat av upphovsrättslagen. Kopiering är förbjuden utöver vad som anges i avtalet om kopiering i högskolorna (UFB 3). Den som bryter mot lagen om upphovsrätt kan åtalas av allmän åklagare och dömas till böter eller fängelse i upp till två år samt bli skyldig erlägga ersättning till upphovsman/rättsinnehavare.

Liber Utbildning AB, Box 6440, 113 82 Stockholm.

Telefon 08-690 93 50. Kundtjänst 08-690 93 60.

Telefax 08-690 94 72.

Hemsida på Internet: <http://www.liber.se/lu/bmv>

INNEHÅLL

Förord	III
Inledning till den svenska utgåvan av <i>Donald Broady</i>	IX
Inledning	I

DEL I. DEN SKOLASTISKA PERIODEN 7

I. SKOLASTIKEN 9

Traditioner, material och skrifter	9
Personer och tankar	II
Sammanfattning	26

2. SKOLA OCH UNDERVISNING FÖRE OCH UNDER SKOLASTIKEN 29

Perioden före 500 e Kr 30

<i>Den grekisk-hellenska utbildningstraditionen</i>	30
<i>Den romerska utbildningstraditionen</i>	32
<i>Den kristna utbildningstraditionen</i>	36

Perioden mellan år 500 och 1300 38

<i>De första monasterie- och katedralskolorna</i>	38
<i>Skolorna under och efter Karl den stores reform</i>	39
<i>Oro och konsolidering</i>	42
<i>Differentiering av utbildningen</i>	43

Tiden efter 1300-talet 44

»Osmos« från skolastiken till samtidens skola?	47
<i>Ett svar baserat på ett längdsnitt</i>	47
<i>Ett svar baserat på systematik</i>	51

DEL II. DEN CARTESIANSKA PERIODEN 55

3. CARTESIANISMEN 57

En jäsningstid 57

René Descartes 60

Utbildning och liv 60

Kunskapsteorin 61

Utvärdering av kunskapsteorin 68

A priori-postulatet 69

Postulatet om ändlig kunskap 71

Postulatet om att kunskapen var av ett slag 72

Pedagogiska slutsatser av cartesianismen 73

4. SKOLAN OCH DET PEDAGOGISKA TÄNKANDET
UNDER CARTESIANISMEN 75

Det utmärkande för tiden och premisserna för
skolväsendet 75

Några drag i skolsystemets utveckling 78

Innehållet i skolorna 83

Primärskolorna 83

Sekundärskolorna 87

Pedagogiskt tänkande och reformer 93

Wolfgang Ratke 95

Johann Amos Comenius 95

John Locke 96

Jean-Jacques Rousseau 100

Johann Heinrich Pestalozzi 102

Friedrich Fröbel 103

Johann Friedrich Herbart 104

Thomas Henry Huxley 107

»Osmos« från cartesianismen till samtidens skola? 115

5. PRAGMATISMEN 121

Vetenskaplig expansion och cartesianismens problem 121

Charles Sanders Peirce 127

Utbildning och arbete 127

Kunskapsteori 129

Huvudpunkter – en sammanfattning 143

William James 144

Bakgrund 144

Kunskapsteori 144

Huvudpunkter – en sammanfattning 148

John Dewey 149

Bakgrund 149

Kunskapsteori 150

Huvudpunkter – en sammanfattning 161

Émile Durkheim 164

Reaktioner på pragmatismen i samtiden 164

Några drag i Durkheims livsverk 165

Durkheims syn på pragmatismen 167

6. DET PEDAGOGISKA TÄNKANDET I LJUSET

AV PRAGMATISMEN 181

Pragmatismens pedagogiska potential 181

Charles Sanders Peirces pedagogiska uppfattning 184

William James pedagogiska uppfattning 186

Den praktiska aspekten 187

Beteendepsykologi och »mentalism« 188

Tillägnandet av idéer och livsuppgifter 190

Sammanfattning 192

John Deweys pedagogiska uppfattning 194

En överblick 194

Pedagogiska konsekvenser 198

Pedagogiska reformskolor	207
<i>Projektmetoden</i>	208
<i>Maria Montessoris skola</i>	212
<i>Ovide Decroly's skola</i>	216
Huvudpunkter och utvärdering	219
<i>Pragmatisterna</i>	219
<i>Reformskolorna</i>	222

DEL IV. EPILOG 227

7. PEDAGOGIKENS FÖRHÅLLANDE TILL KUNSKAP	229
<i>Samband, problem och förklaringar</i>	229
<i>Några inslag i ett program för skolan</i>	235
<i>Bör det finnas »osmos« från kunskapsteori till pedagogik?</i>	237
Litteratur	238
Register	242